

χαρίστησιν νὰ τὸν ἀναγνώσῃ, οὐδὲν ἐμποδίζει· νὰ ζητῇ μετ' ἀγωνίας λύσιν τινὰ, ἢ καταστροφήν. Τὰ ἔργα του (εἶναι ἄρα τοῦτο ἐλάχιστον;) δὲν ἔχουσι τοὺς ἀπαιτούμενους ὑπὸ τῆς ἀρχαίας ποιητικῆς ὅρους, ἥτις θέλει ὥστε ὅλα νὰ τείνουν εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ὅλα τὰ μέρη συγγράμματός τινος νὰ συναρμολογῶνται διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς αὐτόν. Ὁ Δίκευς δὲν ἐδημιούργησε πυραμίδα, τῆς ὁποίας οἱ λίθοι ἅπαντες, κατασκευασθέντες ὁ εἷς διὰ τὸν ἄλλον, ἔχουσι τὴν θέσιν των ὠρισμένην καὶ πανταχόθεν φέρουσιν εἰς τὴν κορυφὴν.

Κατασκευάζει ἀγάλματα ἐμφυχα, τὰ ὅποια ὁ ὀρθολογισμὸς ἐπιθυμεῖ νὰ βλέπῃ καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, χωρὶς ν' ἀπαυδῇ ἀπὸ τοῦ ἐν ἡ τὸ ἕτερον αὐτοῦ μέλος. Ἀλλὰ διατὶ ἡ ποίησις, ἡ φιλολογία, ἡ τέχνη, νὰ μὴν ἔχωσι μορφὰς καὶ μεθόδους τόσον ποικίλας, ὅσον καὶ αὐτὴ ἡ φύσις, τὴν ὁποίαν ἀπομιμῶνται;

Π. Η.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Προοίμιον. — Οἱ πρῶτοι χοροὶ καὶ ἡ ἐπανάληψις τῶν Βουλῶν. — Ἡ ἀγνωμοσύνη τῆς παρούσης γενεάς καὶ οἱ ἀνδριάντες τῶν ἐπερχομένων. — Οἱ ἐκλεκτοὶ καὶ αἱ ἐκλεκταί. — Ἡ καταιγίς. — Ἑλληνικὸν θέατρον καὶ μελόδραμα Ἰταλικόν. — Σχολαστικὸν εὐφυὲς ἀπόφασις. — Τὰ πολιτικὰ καὶ θεατρικὰ κόμματα καὶ ἡ σπουδάζουσα νεολογία. — Ὁ Χάρων καὶ ὁ Ὑμέναιος. — Ὁ βλοῦμερismus καὶ ἡ παρ' ἡμῶν τῆς ἐνδυμασίας μεταρρύθμισις. — Καὶ πάλιν περὶ γυναικῶν καὶ περὶ Σολομώντος. — Συναναστροφή τις ἐσπερινή. — Ὁ Παλλεῖος ποιητικὸς Ἀγών. — Ἡ Ἑλληνὶς ποιήτρια. — Ἡ Γρέτνα Γρήν καὶ ἡ γλυκύθυμος Ἑδβίγη (μυθιστόρημα Ἀληθές).

— 0 —

Δὲν εἶναι τὰ πάντα ροδόχροα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, λέγουσιν οἱ εὐφυεῖς Γάλλοι, καὶ ἐξ ἰδίας πείρας ἐβεβαιώθημεν τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τούτων, ὅτε, μετὰ διμηνὸν διακοπὴν, ἐπεχειρήσαμεν ἐκ νέου νὰ συζητήσωμεν μετὰ τῶν ἐρασμίων ἡμῶν ἀναγινωσκόντων. Ἐσχυρώπαζον αἱ γλυκεῖαι καὶ χαρίειςαι τῶν νεανίδων μορφαί, ἀνοίγουσάν τὰ φύλλα τῆς Εὐτέρτης. . . . δὲν ἀπῆντων ὅτι πρὸς αὐτάς ἀπεινέμετο· αἱ δὲ θελκτικαὶ καὶ φιλοπράγμονες κυρίαι συνθέλων αὐτὴν, ἀδημονοῦσαι, εἰς τὰς λευκάς καὶ τρυφερὰς χεῖράς των. ὦ! ναί, αἱ εὐφρόθυμοι τοῦ φθινοπώρου ἡμέραι παρήλθον, καὶ τὸ κρυερὸν ψύχος, τὸ θανατοῦν τὴν βλάστησιν καὶ τ' ἄνθη, τὰς πτέρυγας καὶ τῆς μούτης ἡμῶν ἀπενέκρωσεν.

Ἡ δὴνους καὶ ἰλαρὸς παρήλθεν ἅπας ὁ Ὀκτώβριος· αὖραι ἔαρος ἔπνεον τότε καὶ φωτοβόλον ἐμειδία ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς τὸ ἀκιννοστερὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ὄμμα.

Ἐπὶ δλόκληρον μῆνα περιεστρέφοντο καὶ τοῦ ὀρίζοντος ἐπεκρέμαντο νεφέλαι ὁμβρῶν, μηδόλως τολμῶσαι νὰ ἐκτραγῶσιν ἐπὶ τῆς χώρας ταύτης τῶν θεῶν καὶ τοῦ κονιέρτου. Ἀλλ' ἡμέραν τινὰ ἐκρύβη ὁ ἥλιος, καὶ ῥαγδαίως, ἀλλὰ σιγχαίως, κατέπεσεν ὑπὸς καὶ

οὕτω τὴν ὥραν τὴν χειμερινὴν ἐπροοίμιασεν, ἡ δὲ χιὼν ἐλεύκανεν ἤδη τὰς κορυφὰς τοῦ Πέρινθος καὶ τοῦ Ὑμητοῦ.

Μόλις δ' αἱ πρῶται τοῦ χειμῶνος ριπαὶ ἐπέπνευσαν, καὶ οἱ ἀήτιχοι πόδες καὶ τὰ πάλαντα τῶν χορευτῶν καὶ τῶν χορευτῶν στήθη προτέφερον ἐκαστόμην ἀμύμων εἰς τὸν πολύζηλον τῆς Τερψιχόρης θωμόν. Πλήθος οὐκ ὀλίγον συνέρριπτεν εἰς τὸν πρῶτον δοθέντα χορὸν ὑπὸ ἐρατμίας καὶ εὐγενεστάτης διαποινήτης, πλὴν ὁ ἐστιῶν τινὰ, ἡ δὲ πρέχων διασκεδᾷ εἰς τοὺς ἄλλους, αἰετοῦ ἀνταμιβεῖται διὰ τῆς μαύρης ἀχαριστίας. Τίς ἔδωκε συμπόσιον, καὶ δὲν ἐπεκρίθη ἡ διακόσμησις ἡ ἡ τράπεζα καὶ τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ; τίς ἔδωκε συναναστροφὴν χοροῦ καὶ δὲν ἐμνηκτορίσθη ἡ μουσικὴ, ἡ οἱ στολισμοί, ἡ τὰ φῶτα, ἡ τὰ ἡδύσματα καὶ ποτὰ αὐτῆς; Ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἡ ἀγνωμοσύνη καὶ ἡ ἀχαριστία διέπνυε πάντα τὰ ἀνθρώπινα. Διότι ἀν μεταβῶμεν ἀπὸ τῶν συμποσιῶν εἰς τὰ Βουλὰς καὶ ἀπὸ τῶν ὀργήγων εἰς τὰ ὑπουργεῖα, ὁποῖα καὶ κατὰ τούτων δὲν θέλομεν ἀκούσαι διακωδωνόμενα;

— Ἐληξαν αἱ Βουλαι — πλὴν τί ἐπραξαν, ἐρωτῶσιν ἡ Ἀχαριστία καὶ ὁ Μῶμος, τί καλὸν καὶ γενναῖον ἐπραξεν εἰς δωδεκάμηνον διάρκειαν;

— Ἦρχισαν αἱ Βουλαι, — ἀλλὰ διατὶ ἐπιφέρουσι πάλιν ὁ Μῶμος καὶ ἡ Ἀχαριστία, διατὶ ἐγένετο ἡ ἔαρις αὐτῶν ἄνευ βασιλικοῦ λόγου;

Ἀγωνίζονται νυχθημέρον αἱ Βουλαι διὰ τὸ καλὸν — τοῦ ἔθνους βεβαίως, ἀλλ' ὅμως ὁ παρὰ νόμος Ἰούδας, ἡ Ἀχαριστία καὶ ὁ Μῶμος ἦτοι ἡ ἀντιπολίτευσις, οὐκ ἠδουλήθη συνίναί.

Τὰ ὑπουργεῖα ὑπόσχονται οἰκονομίας, μεταθέτουν δι' ἑλλειψιν μεταρρυθμίσεως, τὰ μὴ καλῶς κείμενα, πύρρυντι, διορίζουσιν ὑπαλλήλους, ἐπικαλοῦνται δι' ἐπιπόδων, ἐν σχήματι νομοσχεδίων, τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ἐπὶ τῆς Ἑλληνίδος γῆς, ἐκστρατεύουσιν κατὰ τῆς ληστειᾶς τὴν πανοπλίαν αὐτῶν ἐμπεπορημένον, κηρύττονται ἐχθροὶ ἀποδοῦν τῆς διαφθορᾶς — ἀλλ' ὁ Μῶμος καὶ ἡ Ἀχαριστία σκώπτουσι καὶ ἄρνουνται πάντα ταῦτα, οἱ μιτόκαλοι! Τὸ αὐτὸ ὥς νὰ ἡρνοῦντο καὶ τὴν κνησιν. . .

Ἀλλ' ἂν περιγορήτῃ καὶ τῶν Βουλῶν μας καὶ τῶν ὑπουργείων τὰς εὐσιπθῆτους καρδίας ἡ πεποιθήσις, ὅτι ἀν ἡ παρούσα γενεὰ ἀγνωμονῇ αὐτοῖς, πλὴν οἱ μεταγενέστεροι θέλουσι τοῖς ἐγείρει βωμοὺς καὶ ἀνδριάντας, ὅπως ἐπραξεν οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι πρὸς τὸν Σωκράτη, τὸν Φωκίωνα, τὸν Ἀριστείδην, τὸν Θειστοκλῆ, ἄλλους· μὲν αὐτῶν ποιηθέντας τὸ κώνειον, ἄλλους δὲ ἐξοστρακισθέντας, καὶ ἄλλους ἀτάχρους ἀποθανόντας.

Ταῦτα δὲ εἰπόντες ἐν πρόδῳ, ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ προκείμενον ἡμῶν, — τοὺς χοροὺς.

Διεγέλασεν ἡμέρα ἰλαρὰ καὶ εὐδαίμων εἰς δὲ τὴν πόλιν τοῦ Θεσφῶς μεγίστη δὴ ὑπῆρχε κίνησις ἀμαξῶν, κυρίων, ὑπαλλήλων· ἐβίβετο τὸ ἐσπέρας ὁ πρῶτος χορὸς τῆς Αὐλῆς. Οἱ χοροὶ οὗτοι, ὥς καὶ ἄλλοτε εἰπομεν, καὶ οὐδὲν μειονεκτοῦσι τῶν λαμπροτέρων ἐν Εὐ-

ρώπῃ ὑπὸ αὐλῶν διδομένων, διὰ τε τὸ ἀξιοπρεπὲς καὶ τὸ μεγαλιῶν αὐτῶν, καὶ διὰ τὴν πολυτέλειαν τῶν ἐνδυμασιῶν καὶ τὸ πλούσιον τῶν πολυτίμων κοσμημάτων, δύο τινων κατὰ τὰ ὅποια ἡ Ἑλλάς, καὶ τοὶ πτωχῇ, ἀλλ' ὑπερίβη ἀναλόγως καὶ αὐτὴν τὴν πολυτάλαντον καὶ γηραιάν Εὐρώπην, καὶ νῆ Δι', ἡ πολυτέλεια παρ' ἡμῖν βρίνεται συνέκδημος τῆς λοιπῆς οἰκιακῆς καὶ δημοσίας οἰκονομίας, τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἡμῶν προόδου! Τοῦτο δ' εἰς τὸ διαπύσιον τοῦ ἐξευγενισμοῦ μας κήρυγμα... Οὐαὶ δὲ ἂν ἔλειπεν ἡ πολυτέλεια! αἱ βαμβακεραὶ ἐσθῆτες, τὰ ἀτυλιχὰ πέδιλα, αἱ ἀμπάδες καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ καποταὶ ἤθελον προδίδει ἡμᾶς ἔθνος ἄγριον καὶ ἡμιβρῦθρον.

Τὴν ἐσπέραν λοιπὸν ἐκείνην ἐδίδετο ἐν τῇ αὐλῇ χορὸς, καὶ νεάνιδες, ὑπὲρ τὰς δέκα, τότε, λέγουσιν, ὅπως ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν συνελθόντες μετὰ τοσούτων ἄλλων ἀγγέλων — κυριῶν καὶ ἀρχαγγέλων — νεανίδων, εἰσῆγοντο κατὰ πρῶτον. Εὐτυχεῖς! ἡ διακασιτέρα αὐτῶν ἐπιθυμία ἐξεπληρώθη καὶ ἤδη δὲν θέλουσι συζυχθῆ ἄνδρα μὴ ἔχοντα χωρὶν εἰς τοὺς αὐλικοὺς χοροὺς... Ἐγένετο ἤδη ἀριστοκρατίδες καὶ τοῦ τοῦτος τὸ ἐπώνυμον δὲν θέλουσι καταδεχθῆ νὰ στεφῶσιν. ὦ! πλὴν διατὶ μικρὰ διαφορὰ ἐτῶν τινων νὰ ᾖ αἱ κόλυμα ὅπως ἐκλάμψωσιν εἰς τὴν χορείαν ταύτην τὴν ἀγλαὴν καὶ παρθένον τινος Ἑλληνικὸν ὅπως καὶ τῶν χειρουβὶμ κἀλλος ἐστολισμέναι. Τρεῖς ἰδὼς καλλιστεύουσιν μετὰ πάντων, αἱ μὲν δύο ἀδελφαί, νεώταται καὶ δι' ὅλων τῆς καλονῆς τῶν θελγητρῶν ἰστολισμέναι· ἡ δὲ τρίτη ἀνοίξει μόνον τινος τῶν γειτονιστῶν αὐτῆς πρεσβυτέρα, ἐνεῦσα δὲ πρὸς τὴν καλλονὴν καὶ πάσας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀγωγῆς τὰς χάριτας. ὦ! τὴν νεωτέρα μάλιστα αὐτῶν νὰ ἰδῇτε, εἶναι ὁ ἀδάμας, τὸ ῥόδον τῆς καλονῆς καὶ τῆς ἀγνότητος. Ἀλλ' αἱ μὲν δύο πρῶται εἶναι, λέγουσιν, εἰσέτι ἀνήλικαι ὅπως εἰσαχθῶσιν εἰς τοὺς χοροὺς τούτους, ἡ δὲ τρίτη εἶναι θυγάτηρ πατρὸς ἐντίμου μὲν, ἀλλ' οὐκ ἔχοντος ἐνδυμα γάμου· μάτην λοιπὸν αἱ εἰς αὐτῶν κίενται περὶ τὴν Πλατεῖαν τῶν ἀνακτόρων.

Ὁ πρῶτος οὗτος χορὸς ἐτελείωτε μόλις περὶ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐξαέστη σφοδρὰ καταιγίς, ἐβόησαν οἱ ἄεμοι φοβεροί, ὁ αἰθὴρ ὑπὸ θρονίων διεσείσθη καὶ ὑπὸ ἀστραπῶν διεσχίσθη, καὶ οἱ κατορράχται τοῦ οὐρανοῦ ἠνιόχθησαν... Ἐν τοιοῦτῳ μεγάλῳ τῆς φύσεως θαύματι, φωτιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀστραπῶν καὶ ποτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ὕετος, ἐπίστρεψαν εἰς κλητοὶ εἰς τὰς οἰκίας των...

Εὐδαίμων ἡ Ἑλλάς! χωρὶς οἱ στόλοι αὐτῆς νὰ νικηφωρῶσιν εἰς Σιλαμῖνα καὶ περὶ τὸ Ἀρτεμῖσιον, χωρὶς διττὰς αὐθημερόν νὰ νικήσῃ νίκας, τὴν ἐν Πλαταιαῖς καὶ τὴν ἐν Μυκάλῃ, χωρὶς τὰ στρατεύματα αὐτῆς νὰ δαβάζωσι τὸν Γρανικόν, νὰ καταλύωσι τὴν ἀρχὴν τοῦ Δαρείου, νὰ εἰσέρχωνται τροπαιοῦχα εἰς Βαβυλῶνα, καὶ πέραν Ὑδάσπου καὶ Ἰνδοῦ ποταμοῦ νὰ ἐλαύνωσι, χωρὶς ἡ Ἀκρόπολις νὰ ταμειεύῃ ἐξακισχίλια τάλαντα, ἥτοι πλεῖον τῶν ἐκατῶν ἐκατο-

μυρίων δραχμῶν (νῦν χρεωστοῦμεν τοσαῦτα περίπου), συντηρεῖ τρία Ἱταλικοῦ μελοδράματος θέατρα, εἰς Ἀθήνας, εἰς Πάτρας καὶ εἰς Ἐρμούπολιν. Διὰ τὸ πρῶτον μάλιστα, τὸ καὶ λαμπρότερον, καὶ αὐτὴ ἡ κυβερνήσις συνεισέφερεν ὑπὲρ τὰς 20 χιλιάδας δραχμῶν.

— Πλὴν δὲν ὑπάρχει Ἑλληνικόν, ἐθνικόν θέατρον καὶ οὐδεὶς ποτε νὰ ἐμφυχώσῃ ἠθέλησε τὰ διαφωρα μέχρι τοῦδε γινόμενα περὶ αὐτὸ δοκίμια, λέγουσιν πάλιν ὁ Μῶμος καὶ ἡ Ἀχαριστία.

Ὅποια, Ζεῦ καὶ θεοὶ! πλάνη καὶ ἐκτασις φρενῶν! Καὶ ποῦ εἶναι οἱ Αἰσχύλοι, οἱ Σοφοκλεῖς, οἱ Ἀριστοφάνει, οἱ Εὐριπίδαι, ὥστε καὶ θέατρον Ἑλληνικόν νὰ ὑπάρξῃ; Ἰνδῶν δὲν ἀναφανῶσι τοιοῦτοι, πῶς τολμῶσι τινες καὶ τὸ νὰ φαντασθῶσι περὶ ἐθνικοῦ θεάτρου; Οἱ ζητοῦντες τοῦτο ὁμοιοῦσι τὸν σχολαστικόν ἐκείνον, ὅστις μὴ εἰδὼς πλεῖν, ἠθέλησε ποτε νὰ κολυμβήσῃ καὶ παρ' ὀλίγον νὰ πνιγῇ. Ἀλλ' εἴχε καὶ οὗτος ἰκανὴν ἀρχήν, ὥστε νὰ ὀρκισθῇ ὅτι δὲν θέλει ἐμβῆ εἰς τὴν θάλασσαν, πρὶν ἢ μάθῃ νὰ κολυμβᾷ.

Ἐκτός δὲ τούτου, ἡμεῖς, συντηρητικοὶ ὄντες τὸ φρόνημα, ἡμεῖς ἀπαντῶμεν, ὅτι τὸ Ἑλληνικόν θέατρον ἤθελεν ἀποκοιμίζει τὸ κοινόν, ἐπὶ ἡ ὑπαρξίς Ἱταλικοῦ θεάτρου εἶναι ἔργον ὑψηλῆς πολιτικῆς. Τὸ Ἑλληνικόν θέατρον δὲν θὰ ἐγένενα κόμματα, ἀλλὰ τὸ Ἱταλικόν γνωρίζομεν, ὅτι εἶχε πάντοτε φανατικούς τοὺς κομματάρχας καὶ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτῶν φανατικωτέρους τῶν βωττιζόντων, ἀγγλιζόντων ἢ γαλλιζόντων. Ἡ δὲ πλὴν τῶν θεατρικῶν κομμάτων τοσοῦτον αἰεδείχθη ἰσχυρὰ, ὥστε παραλύει αἰετοπετὴ τὴν ἐνέργειαν τῶν πολιτικῶν, ὅπως ἡ σκηνὴ ἀποστρέφει τὴν προσοχὴν τῶν φιλοπραγμόνων ἀπὸ τῶν βουλευτικῶν παραστάσεων, ἀν καὶ κωμῳδία πολλὰκις τὰ διδάσκει.

Καὶ ὅμως, αἱ καρδίαι ἡμῶν ἐπαλλοι, μὴ διὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ παρελθόντος ἔτους, χάρις εἰς τὴν δωδεκαμελὴ ἐπιτροπὴν, στερηθῶμεν ἐφέτος Ἱταλικοῦ μελοδράματος, καὶ τότε δὴ τότε καὶ ἀδικασθῶμεν εἰς τὴν ἀνίατον ἀττικὴν πληξίν, τὴν πασῶν τῶν πληξίων δαινοτέρα, καὶ ἐνῷ ἐταλανευόμεθα μέσον βεβαιότητος καὶ ἀμφιβολίας, μέσον φθορᾶς καὶ ἀφθορίας, φθάνει αἰφνης πολυμελὴς ἐταιρία θεατρῶν καὶ θεατριτῶν, πρωταγωνίστριαν ἔχουσα τὴν *K. Amillar Κομινότη*, ὅχι μὲν εὐμορφον, ἀλλ' ἱεμπερον μελωδόν. Μικρὸν δὲ μετὰ τὴν ἀρίστην, ἡ ἐταιρία ἐδῶκε τὴν 21 Νοεμβρίου τὴν πρῶτην παράστασιν. ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μελοδράματος τοῦ Βέρδη, ὁ *Nabouchodonosor*. Ὅσοι ἀθῶνα εἶναι ἡ πλεχὴ τοῦ δράματος, τοσοῦτο ἡ μουσικὴ αὐτοῦ, βελτιωθείσα κατὰ τι ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ μουσοδιδασκάλου, εἶναι ἀρίστη· πόσον δὲ ὥρατα ἐρμηνεύεται ὑπὸ τῆς πρωταγωνιστρίας μας, μαρτυροῦσιν ὅσον ἤκουσαν αὐτῆς, καὶ ὅσοι ἀπὸ ἐνθουσιασμοῦ καθηνῶσιν ἐσπέραν καταλαμβάνονται διὰ τὴν φωνὴν καὶ τὴν τέχνην τῆς. Σὺν τῷ θεάτρῳ ἤρχισαν λοιπὸν νὰ διαγράφονται καὶ τὰ θεατρικὰ κόμματα, ἤρχισαν οἱ λέοντες νὰ σείωσι τὴν χεῖρην αὐτῶν θεατριζόμενοι, καὶ οἱ πνευματώδεις νὰ πᾶλλωσι τὸ ἄκακον δόρυ τῆς ἀγχοινίας των. Πληροῦνται δὲ καὶ αἱ εὐχαὶ τῶν κυριῶν, ὅτι πάνδημος ἔσται ὁ θρίαμ-

θος τῆς καλλονῆς αὐτῶν καὶ τῆς χάριτος, καὶ τὸ μέτρον τῆς εὐαισθησίας των, ἀν' ἡμέραν περὶ τὰ βλέφαρ' αὐτῶν συνεχῶς θέλουσιν ὑπολάμπει δάκρυα συγκινήσεως καὶ τρυφερότητος.

Ὡραῖον καὶ ἐξαισιον, ἂν θέλετε, τὸ θέαμα τοῦτο, ἀλλὰ προτιμῶμαι αὐτοῦ τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν καθεκτάσθην πρῶτα τε καὶ ἐσπέραν παριστώμενον, θέαμα θελξικάρδιον τῆς εἰς τὰ σχολεῖα φοιτήσεως πλήθους κορσιῶν καὶ ἁρμόνων. Ἰς βλέπων τὸν ὄμιλον τῶν ἀγγελομόρφων ἐκείνων καὶ ἁθῶν παιδῶν, πάσης μὲν ἡλικίας, πάσης δὲ τάξεως, εὐθύμως ἡσοδῶς ὁδεύοντων εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια μὲ τοὺς χαρτοφύλακας των ἢ τὰ βιβλία καὶ τετραδιά των ἀνὰ χεῖρας καὶ εὐθυμώτερον ἐπιστρεφόντων περὶ δειλὴν, δὲν ἀγαλλιάται ἄρατον καὶ ἐγκάρδιον ἀγαλλίασιν; Πλείότερα παρ' αὐτῶν προσδοκᾷ ἡ πατρίς ἢ ἐκ τῶν θεατριστῶν καὶ θεατρίστριῶν μας ἀγαθὰ. Πρὸς δὲ μαρτυρεῖ τοῦτο ὅτι ἂν τ' ἄλλα πάντα παρ' ἡμῖν χωρῶσι πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ διαρθεῖρανται, πληρὴ ἡ παιδεία διαδίδεται καὶ ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις προοδεύει.

Ναί, τοῦ Χάρωνος τὸ πορθμεῖον δὲν ἀναχωρεῖ κενὸν ἐκ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰς ζοφώδεις ὄχθας τοῦ Ταριάρου· μεταξὺ ἄλλων, διεπρόβημετε δύο μὲν Γερουσιαστές, τὸν Στρατηγὸν Ἰατράκον, καὶ τὸν Μαρκοπολίτην, ἓνα δὲ βουλευτὴν, τὸν Πάγκαλον ἐκ Κέας, ἀλλὰ καὶ αἱ λαμπάδες τῶν ἁρμόνων καὶ τοῦ Ὑμεναίου συνεχῶς τὸν Ἀττικὸν ὀρρίζοντα ἱλαρύνουσιν. Ἄλλοτε αἱ Ἀθηναὶ ἔμπεμπον ἐτήσιον δατμόν ἐπὶ τὰ παρθένων βορὰν εἰς τὸν ἐν Κρήτῃ Μινώταυρον, ἀλλὰ σήμερον αἱ Ἀθηναὶ λαμβάνουσι τὸν φόρον τῶν κορσιῶν, δεχόμεναι παρ' ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς γῆς τὰς νόμφας των. Ἐωρτάσθησαν οἱ γάμοι φίλου μας στενωπῶν μετὰ νεανίδος γλ' κείας καὶ χαριεστάτης, ἐπισῆς λαμπρῆς ὡς οἱ παρ' ἡμῶν περιγραφέντες τὸν Ὀκτώβριον. Καὶ ἐνταῦθα ἡ συρροὴ ἦν πολλὴ καὶ ἐκλεκτὴ, ἀλλὰ τὴν λάμψιν τῶν νεανίδων μας διεδέχθησαν τὰ πυριφλεγῆ πυρσὰ τῶν κυριῶν μας, ὧν πολλαὶ τοσοῦτον ἦσαν ἐράσμιαι, ὥστε ἀπεληρησία καταλαυθᾷει πάντα νέον ἐπίγαμον, οἷοι δυσκόλως σύζυγον ὡς αὐτὰς θέλει ἐπιύχαι.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἐν Ἑλλάδι, ἐν δὲ τῇ Εὐρώπῃ οὐδὲν κοινωνικῶς ἄξιον λόγου συνέβη. Ὁ βλοσυροῖσμος (ἥτις ἡ νέα ἀνδρική ἐνδυμασία τῶν γυναικῶν) ἔμεινεν, ὡς φαίνεται, στάσιμος, διότι ὀλίγαι τῶν γυναικῶν στέργουσι τὰ γυναικεῖα αὐτῶν θέλητρα καὶ προνόμια ἢ ἀπεκδυθῶσιν ἀντὶ τῆς ἀνδρικῆς ἀσημασίας.

Καὶ τῶνόντι, ἐν τῷ προσηγμένῳ φυλλαδίῳ τῆς Εὐτέρης μετεφέραμεν τὴν περὶ γυναικῶν κρίσιν πνευματώδους τινος Γάλλου ἱατροῦ, ὅστις ἐξετάσας ταύτας φυσιολογικῶς, ἀπέδειξε πόσον ὑπὸ τοῦ ἀνδρικοῦ ρύλου ἐσυκοφαντήθησαν. Καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Σολομῶν, ὁ τοσαύτην πρὸς τὰς γυναῖκας δειξας ἀδυναμίαν, καὶ διὰ τοῦτο σοφώτατος ἐπικληθεὶς, πικρίαν πολλὴν ἐξέχυσεν κατ' αὐτῶν. « Μὴ ἐκκλίναντο, οὐδὲ, λέγει εἰς τὰς Παροιμίας του, εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτῆς (τῆς γυναικὸς) ἡ καρδία σου, καὶ μὴ πλανηθῇς

• ἐν ἀτραποῖς αὐτῆς, πολλοὺς γὰρ τρώσασα καὶ ἐβέβληκεν. . . Ὑπὸ τοσαύτης δὲ κατελήφθη γυναικοφobίας, ὥστε οὐδὲ, ἐπιφωνεῖ, μὴ, μὴ σὲ νικήτη • κάλλους ἐπιθυμία, μὴδὲ ἀγρευθῆς σοῖς ὀφθαλμοῖς, μὴδὲ συναρπαστῆς ἀπὸ τῶν αὐτῆς βλεφάρων. »

Οἱ μᾶλλον λοιπὸν ἀγαπήσαντες τὰς γυναῖκας ἐγένοντο καὶ οἱ πικρότεροι αὐτῶν κατήγοροι; ὦ! ἀντιφάσεις, ὅχι ποιητικαί, ἀλλ' ἀνθρώπιναι! Διὰ τὸ τοῦτο; — Αἱ! ἀπομακρυνόμεθα, διότι αὐτὴ των μάλιστα ἔσθ' ἀγὰν ἀγάπῃ ἐβρίψεν αὐτοὺς εἰς τὸν Πυριφλεγέθοντα τοῦ τρόμου καὶ τοῦ φόβου τοῦτου. Ἡ γυνὴ ἀγαπωμένη, πολλὴν ἀπαιτεῖ λεπτότητα καὶ τέχνην, καὶ ἐνταῦθα μάλιστα ἀρμόζει τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο ἀπόφθεγμα, « μὴδὲν ἄγαν ».

Ὑπῆρχε συναναστροφή ἐσπερινὴ εἰς οἰκίαν τινα, δεχομένην καλὸν πάντατε κόσμον. Παρῆσαν αὐτοῦ γερουσιασταὶ καὶ γερουσιαστίναι, βουλευταὶ καὶ βουλευτίναι, καὶ κατὰ τὸ σύνθημα, ὡς τὸ ἄρτυμα τῆς συναναστροφῆς, νέοι τινες ἀμύσταχοι καὶ γενεῖται καὶ κόραι τινες πάντοτε πολυτέλγητρον. Ἐκ τῶν κυριῶν οἱ μὲν ἦσαν ἑλληνιστί, οἱ δὲ εὐρωπαϊστὶ ἐνδεδυμένοι, ἦσαν δὲ καὶ εἰς ἡ δὴ δύο βρακοφόροι, ἐκ δὲ τῶν κυριῶν, αἱ μὲν πρεσβύτεραι ἐφόρουσιν τὴν ἑλληνικὴν λεγομένην ἐνδυμασίαν καὶ τὸ ἀκομφὸν ἀνδρικὸν φέσει, αἱ δὲ νεώτεραι ἅπασαι κατὰ τὸν τελευταῖον τῶν Παρισίων συρμὸν ἦσαν ἐγκεκορδυλημέναι. Εὐτυχῶς, ἡ συναναστροφή δὲν ἦν χορευτικὴ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεδείκνυν οἱ δειλοὶ εἰς ταύτας φουσταγελοφόροι τὸ γοργὸν αὐτῶν πνεῦμα, καὶ τὰ πλοῦσια γελέκια καὶ μετάνια των, οἱ δὲ εὐρωπαϊζόντες, καλλωπισταὶ τινες καὶ θεραπευταὶ τυχόντες (1) καὶ τινες αὐτῶν ἄρτι ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐπανακάμψαντες, χαριέστατα νὰ προσφερθῶσιν ἐφιλοτιμοῦντο, καὶ πνεύματος πιερόντας νὰ ἐκτοξεύωσιν ὅλους, . . . δὲν εἶχον ὅμως πῦρ οἱ ὅλοι αὐτῶν. . . . Τὴν συνανθοῖσιν δὲ ταύτην συνεπλήρου, ἐλθὼν τελευταῖος καὶ ὡς ἐπικόσημα τῆς ὅλης ὁμηγύρεως, καὶ τις λόγιος καὶ καθηγητὴς, νεόγαμος μὲν, ἀλλ' εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀγάμων εἰσέτι ἀγαπὼν νὰ τάττεται.

Τῶν βουλευτῶν καὶ Γερουσιαστῶν ἕκαστος ἐξῆμνε τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ χαρακτῆρός του, τὰ κοινοβουλευτικὰ κατορθώματά του, ἀντεπολιτεύετο κατὰ τοῦ ὑπουργείου (ὀπισθεν), καὶ τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος ἐλεεινολόγει, ὡς ἐπίλογον δὲ τὰς παλαιὰς καὶ νέας πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις του ἀπηρίθμει, ἂν καὶ οὐδέποτε ἴσως ὠσφράνθη τὴν πυρίτιδα, καὶ ὑποκλεινέστατος διετέλεσε πάντοτε θεράπων τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας καὶ τῶν ὑπουργείων.

(1) Τῆς λέξεως ταύτης ἐχρησάμεθα εἰς τὴν σημασίαν τῆς ἐργολαβίας, εὐφραστίας, ἀλλ' ἀγοραίας λέξεως πρὸ τινος εὐφως εἰσαχθείσης, εἰς τὸ λεξικὸν τῆς νεολαίας, μετὰ τῆς παραγῶγους ἐργολαβίας καὶ τῆς ἐκφραστικότητος λέξεως μασχομάγχα.

Αἱ κόρπαι καὶ οἱ υἱοὶ τῆς οἰκίας ἀνῆκοντες εἰς μιγάδας γονεῖς, αὐτόχθονα δηλαδὴ καὶ ἑτερόχθονα, ἐπαιδεύθησαν αἱ μὲν εἰς τὸ τῆς Ἑταιρίας σχολάζειν, οἱ δὲ εἰς τὰ Γυμνάσια καὶ τὸ Πανεπιστήμιον, διδάκτορες μάλιστα τινὲς αὐτῶν ἀναγορευθέντες. Αἴφνης ἠκούσθησαν αἱ ἀρμονικαὶ προανακρούσεις τοῦ κυμβάλου, αἷτινες διέκοψαν τὰς ἐκτὸς τῶν βουλῶν βουλευτικὰς ἀγορεύσεις, — καὶ ἡ πρεσβυτέρα τῆς οἰκογενείας θυγάτηρ ἐμελψεν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον μετρίως μελοδραμάτων τεμάχια. Πλὴν ἔα ἰδιασθῆτε ἀληθῆ καὶ καθαράν ἐλληνικὴν συναναστροφὴν, ἀναμίξατε εἰς τὰ προλεχθέντα καὶ νέφρη καπνοῦ, ἐξερχομένου ἐκ τῶν σιγάρων τῶν καπνίζόντων, καὶ ἐν μέσῳ τῆς ἡμιευρωπαϊκῆς κομψότητος καὶ πολυτελείας, φαντάσθητε παρατεθειμένον ἐπὶ τῆς στοργυλῆς τραπέζης δοχεῖον πλήρες τῶν σιγάρων τούτων, ἅτινα πολὺ αὐτὴ ἡ οἰκοδέσποινα κατασκευάζει (καὶ ἡ τέχνη αὕτη εἶναι ἓν τῶν προτερημάτων τῆς καλῆς οἰκοδοσιῆς). Ἐνῶ δὲ οἱ νέοι, ἐν οἷς καὶ ὁ νεώτερος καθηγητὴς, ἐφιλοτιμοῦντο νὰ κατασκευάσωσι κομψότατα καὶ λεπτότατα διὰ τὰς κυρίας καὶ τὰς νεάνιδας σιγάρα, (καπνίζουσιν ἐνίοτε καὶ οἱ νέοι μας) τῶν νέων τις ἔχων βαθύτερον τῶν ἄλλων πώγων, ἔφερε τὸν λόγον περὶ τῶν γυναικῶν, τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἄρθρου τῆς *Εὐτέρπης* ἐπικαλούμενος εἰς πᾶν αὐτοῦ ἐπίγραμμα.

— Ἀνούσιοι οἱ χαριεντισμοὶ τοῦ, παρετήρησε, νεαρά τις κυρία εἰς τὴν θυγατέρα τῶν οἰκοδοσιῶν. Αὕτη δ' ἔπαυσεν αἴφνης μουσουργοῦσα, καὶ

— Ποῖα παρακαλῶ, τὰ ἔξοχα προτερήματα καὶ αἱ ἀρεταὶ τῶν ἀνδρῶν; εἶπε πρὸς τὸν νεανίαν ἀποτεινόμενη. Ἡ γυνὴ, ἂν, ὡς ἐκ τῆς ἰδιοσυγκρασίας τῆς, ἔχη ἀδυναμίας, κέχτηται ὅμως καὶ ἀρετὰς τοιαύτας, αἷτινες ὅλας τὰς ἀδυναμίας αὐτῆς ἐξαγοράζουσιν, ὡς εἰς αὐτὸ τοῦ ἱατροῦ τὸ ἄρθρον ἀποδεικνύεται. Ἀλλ' οἱ ἄνδρες κακουργοῦσιν ἐκ προμελέτης, ψυχραῖς φρεσίν, οὕτως εἰπεῖν. Αἱ γυναῖκες ἀφασιοῦνται μέχρις ἡρωϊσμοῦ, προσηλθύνονται μέχρις αὐταπαρνήσεως, ἐλεοῦσι τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς θετλιγμένους, καὶ συμπάσχουσι μετ' αὐτῶν, ἔτοιμα νὰ πράξωσι πᾶσαν θυσίαν ὑπὲρ τοῦ ἀγαπωμένου ὄντος. Ἡ καρδιά αὐτῶν εἶναι τομεῖον στοργῆς καὶ ἐλέους, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτῶν δὲν γινώσκει τὸ μῖσος, τὴν ἐχθρὰν, τὴν ἀχαριστίαν. Ἄν δ' ἔχωσιν ἐλαττώματα, εἶναι ταῦτα τὰ ἐλαττώματα τῶν προτερημάτων τῶν.

Ὁ νεανίας, ὅστις ἐνόμιζεν ἑαυτὸν εἰδημονέστατον εἰς τὰ περὶ γυναικῶν, καὶ πρὸ μικροῦ δεινὸν ἔπαθεν ὑπὸ γυναικὸς τινος ἀπάτην, ὁ νεανίας μας ἐκ τῆς μιᾶς κρίνων ὅλας, δὲν συνειρῶναι μετὰ τῆς στωμύλου καὶ εὐφυοῦς νεανίδος.

— Ἀφοῦ δὲ σεῖς οἱ ἄνδρες, ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ δεσποσύνη, τοσοῦτον φρονεῖτε ἑαυτοὺς τῶν γυναικῶν ὑπερόχους, καὶ νομίζεσθε ὅντα τινὰ ἀνώτερα, πῶς τοσοῦτον καταβιβάζεσθε, ὥστε νὰ πολεμήτε ἀκαταπαύστως τὰς ἀδυνάτους αὐτὰς καθ' ὑμᾶς γυναῖκας;

— Ναι μὲν, πολεμοῦμεν τὰς ἀδυναμίας τῶν, ἄλλ' ἡ χάρις τῶν εἶναι τοσαύτη ὥστε δὲν δυνάμεθα καὶ νὰ μὴ τὰς λατρεύωμεν, ὡς μήτηρ τις τὸ χαϊδευόμενον τέκνον τῆς, ὡς φίλιππὸς τις τὸν ὀργίλον καὶ ἀπειθῆ, ἀλλ' ὠρεῖται καὶ εὐγενὴ ἵππον τοῦ.

— Καὶ ἐν τούτοις ἡ λατρεία σας αὕτη πρέπει νὰ ᾖ πολλὰ ἐπιπόλαιος, διότι διαμοιράζεται πρὸς ὅλας, προσέθηκεν ἄλλη τις κυρία, παθοῦτα φαίνεται ἐκ τῆς ἀνδρικῆς ἀστασίας.

— Εἶναι ἡ τὴν ὁποῖαν ἀφοσιῶ τις, ὅταν εἰσερχόμενος εἰς εὐθαλὴν τινα καὶ ὠραῖον κήπον, θαυμάζει ὅλα τὰ ῥόδα καὶ τὰ ἄνθη, καὶ εὐχεται, εἰ δυνατόν, νὰ ἔχη ἀνθοδέσμεν ἐξ ὅλων, ἀπεκρίθη ὁ νεανίας, βλέψας θριαμβευτικῶς καὶ τὸν μύστακά του συστρέφων.

— Τότε λοιπὸν μὴ ὀνομάζετε τὰς γυναῖκας, ἀλλ' ὑμᾶς αὐτοὺς ἀστασίους, εἶπε γοργῶς ὑπολαβούσα ἡ αὐτὴ κυρία.

Εἰς τὴν ἀδόκητον ταύτην καὶ κεραυνοβόλον παρατήρησιν ὁ νέος ἐκόμθωσεν, ἔμεινεν ἀναπολόγητος καὶ ἐσιώπησεν. Ἡ γένη ἡ κοπὴς τῶν λόγων τοῦ. Καὶ ἡμεῖς συνταττόμεθα, ὅχι βεβαίως τῷ Σατανᾷ, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ τῆς εὐφυοῦς ταύτης κυρίας καὶ εὐλκρινῶς πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι κατὰ πάντα σχεδὸν αἱ γυναῖκες εἶναι τῶν ἀνδρῶν ὑπέρτεραι· εἶναι τὸ ἀριστούργημα ἐν ἐνὶ τῇς Πλάσεως. Καὶ αὕτη μὲν ἡ ὀριστικὴ περὶ τῶν γυναικῶν συζήτησις. Ἀνάγκη δ' ἐπὶ τέλους νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἐν τῇ συναθροίᾳ ταύτῃ ἐλήφθη ὁ πῦρ, τῇ προτάσει τοῦ καθηγητοῦ, καὶ τὸ περὶ γυναικείας ἐνδυμασίας. Ἀπεφασίσθη δὲ αἱ Ἑλληνίδες νὰ μὴ παραδεχθῶσι μὲν τὸν βλουμερισμὸν, νὰ ἐξοστρακίσωσιν ὅμως τὰ ἄκομψα φέσια, τὰ πολυδάπανα καπελῖνα, νὰ καλύπτωσι δὲ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ὅσας ἐξέρχονται, δι' ἀπλοῦ μόνον πέπλου, ὡς ἔπραττον αἱ ἀρχαῖαι Ἑλληνίδες, ἡ διὰ τοῦ χαριστάτου τῶν Βυζαντινῶν σκουφώματος, νὰ ἐνδύωνται μόνας τὰς ἐν Ἑλλάδι τεχνουργουμένας μεταξωτὰς ἐσθῆτας, τὸ δὲ σύνθημα τῶν νὰ ᾖ, τὸ μὲν θέρος ἐκ βαμβακεροῦ τινος ὑφάσματος, τὸν δὲ χειμῶνα ἐκ σαλλοῦ ἀπὸ ἔρια καὶ βαμβάκια ἐλληνικὰ κατασκευαζομένων, νὰ ἐξορισθῇ δὲ πᾶν ἐπείτακτον κόσμημα καὶ πᾶν ψιμύθιον. Εἰς τῶν βουλευτῶν εἶπεν ὅτι θέλει ὑποβάλλει εἰς τὰς Βουλὰς περὶ τούτου νομοσχέδιον, ὁ δὲ καθηγητὴς, ὅτι θὰ διδάξῃ ἀπὸ καθέδρας, ἐν μοίρᾳ παρικλάσεως, ὡς μαθημάτι περὶ πολιτικῆς οἰκονομίας ἡ ποιήσεως.

Πλὴν ... διατὶ ἐπροφέραμεν τὴν πυριφλεγῆ τῆς ποιήσεως λέξιν; δὲν ἐκεραυνοβολήθη αὕτη ἀπὸ πανεπιστημιακῆς καθέδρας; Ἐκεραυνοβολήθη ναι, ἀλλὰ δὲν κατέπεσεν ὡς τὸ χρυσοῦν εἰδῶλον τοῦ Βααλ, καὶ ἰδοὺ ὁ Ῥάλλειος ποιητικὸς ἀγὼν προεκκηρύχθη, δέκα δὲ ποιητῶν δέκα ὀξεία καὶ πετερόντα βέλη ἀκονίζονται καὶ θέλουσι τοξευθῆναι ἐκδικήσας τὴν περιθροισθεῖσαν τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως Μοῦσαν. Οἱ φίλοι τῆς πατρὸς ποιήσεως μὴ κρίνωσι περὶ τῶν ποιητῶν ἡμῶν ἀπὸ τινος μαρτυρολογίας τῶν. Εἶναι

ταῦτα ἡ νεότητος πολλῆς ἢ πολλῆς φιλίας πρεΐοντα. Δὲν συγκατηρίθμυσαν καὶ ἡμᾶς, εἰς τὴν φαινήν τῶν ποητῶν πλειάδα! ἡμᾶς, μόλις ἔχοντας τὴν ἀξίωσιν ν' ἀναγραφῶμεν ταπεινοὶ εἰς τὸν ταπεινὸν καὶ ἀφειγγῆ πλανήτην τῶν ἐργογράφων; . . . Πόσους δὲ ἄλλους ὄντως ποιητὰς παρέλειψαν, διότι οὐδὲ καὶ ἤκουσαν περὶ αὐτῶν!

Ἀπεστηθασμεν τοὺς ἀθανάτους στίχους τοῦ Boileau καὶ πολλάκις τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν ἐξ ἰδίας πείρας ἐβεβαιώθημεν. Εὐχόμεθα νὰ ἔχουσιν αὐτοὺς ὑπ' ὄψιν καὶ πάντες, ὅσοι τὸν ὀργεῖλον καὶ πετρόντα Πήγασον ν' ἀναβῶσι διανοοῦνται. Ὁ Βελλεροφόντης μεθυθεὶς ποτε ἐκ τῆς εὐτυχίας, τὸν θεῖον ἵππον ἐφαντάσθη νὰ ἱππεύσῃ,

« Ὅτι πετρόεις
ἔβριψε Πάγαςος
δέσποταν, ἐθέλοντ' εἰς οὐρανοῦ σταθμεῦς
ἐλθεῖν μεθ' ὀμάγυριν, Βελλεροφόνταν,
Ζηγὸς . . . » [Πίνδαρος].

Ἴδου δὲ εἰ στίχοι τοῦ Boileau δι' ὧν ἀρχίζει καὶ ἡ Ποιητικὴ αὐτοῦ τέχνη.

C'est en vain qu'au Parnasse un téméraire
auteur
Pense de l'art des vers atteindre la hau-
teur, κλπ.
Pour lui Phébus est sourd et Pégase est
rétif.

Τούτους δὲ φίλος ἡμῶν τις ἐκ τῶν ἀγωνισθησομένων οὕτω πως μετεγλωτίτισεν ἐλευθέρως,

Ματαίως εἰς τὸν Παρνασσὸν νὰ ἀναβῇ πασχίζει
Ἐκεῖνος, δὲ δ' οὐρανὸς δὲν ἔπλασ' αἰετὸν,
Οὐδὲ ἐγλυκοφίλησεν ἡ Μοῦσα — δι' αὐτὸν
Ὁ Φαίβος ἐθελοκωφεῖ κ' ὁ Πήγασος λακτίζει.
Μὴ λοιπὸν μάτην χάνετε τὸν χρόνον στοιχοῦ-
ροῦντες.
Κ' ὡς Μοῦσαν τῆς ποιήσεως τὴν Ἑριννὺν φρονούντες,
Ni prendre pour génie un amour de rimer.

Διότι « εἰσὶν καὶ ἐν Μούσῃ τινες Ἑριννῦες » ἔλεγον οἱ δαιμόνιοι προπάτορές μας.

Ὅρα δὲ ν' ἀφίσωμεν τοὺς ξηρούς τούτους καὶ ἀχάριτας λόγους καὶ νὰ ὀμιλήσωμεν εἰς τὴν χαριτόδρυτον ἡμῶν ἀναγνώστριαν περὶ τῆς Ἑλληνίδος ποιητρίας, ἥ: ποιήσις τρυφερά δημοσιεύεται ἐν τῷ παρόντι φυλλάδι φ.

Ἡ Κ. Εὐφροσύνη Σαμαρτσίδου, ἥτις εἶναι γνωστὴ ἤδη εἰς τὸ Πανελλήνιον διὰ τῶν διαφόρων ποιησέων της, δημοσιευθεῖσάν εἰς τὸν *Τηλέγραφον* τοῦ Βοσπόρου, τὴν *Ἀμάθειαν*, τὴν *Πατρίδα* τῆς Κερκύρας, καὶ διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἐκδοθέντος ἐν Κωνσταντι-

νουπόλεως γυναικείου περιοδικοῦ συγγράμματος ἡ *Κυψέλη*, εἶναι τὸ πρῶτον εὐωσμον ἄνθος, ἡ πρώτη, νομίζομεν, Ἑλληνίδος ποιήτρια, ἣν ἀνιδεῖξαν οἱ νεώτεροι χρόνοι εἰς τὴν πατρίδα τῆς Σαπφούς, τῆς Κορίννης, τῆς Τελεσσίδης, τῆς Ἑριννῆς.

Ἡ κυρία Εὐφροσύνη ἐγεννήθη καὶ ἀνετρέφη εἰς Σκύρον, νῆσον, ἐν ᾗ, οὐ μόνον τότε, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἐστὶ οὕτε φαντάζονται ὅτι ἡ γυνὴ δύναται νὰ διδάχθῃ γράμματα καὶ νὰ στολισθῇ ἀπὸ τοῦς ἀμαράντους τῆς παιδείας στεφάνους. Περιστάσις λοιπὸν καὶ συνδυασμοὶ ἑκτακτοὶ (διότι ἐγεννήθη καὶ προώρισται ποιήτρια) συνήρρησαν, ὥστε ἡ νεᾶνις Εὐφροσύνη, μόνη καὶ ἡ πρώτη μεταξὺ ὧν τῶν Σκυρίων γυναικῶν ν' ἀρχίσῃ διδασκομένη γράμματα καὶ νὰ πορεύεται μετὰ τῶν ἀρρένων εἰς τὸ Σχολεῖον, ἵνα ἀκροασθῇ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων. Ὅτε ἤρχισεν κατὰ πρῶτον νὰ διδασκεται τὸ ἀναγινώσκειν ὑπὸ ἱερέως ἱτινος συγγενοῦς της, ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἀνὴρ τοσοῦτον ἐξεπλάγη ἐκ τῆς θαυμασίας πρὸς τὸ μαθάνειν δεξιότητος τοῦ κοραίου, ὥστε διεκείνωσε τοῦτο εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς μετὰ θαυμάσιον χαρὰς, καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ κοράσιον ἠξιώθη νὰ ᾄδῃ καὶ ὁ μόνος ἀναγνώστης τοῦ Ἀποστόλου εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ τὸ ἀσύνηθες τοῦτο εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην φαινόμενον κόρης γραμματισμένης ἐξέπληττε τοὺς πάντας, ἀποροῦντας καὶ κατακρίνοντας μάλιστα τὴν νέαν, ὅτι ἀπομακρύνεται τοῦ προσορισμοῦ τοῦ φύλου της — τῆς ἡλακτίας. Καὶ τῷ ὅτι, ἂν ἔμενεν εἰς Σκύρον, ἡ νεᾶνις ὀλίγην ἤθελεν ἀπολαύσει ὠρεῖλαιαν ἐκ τῶν γραμμάτων, οὐδ' ἤθελον ἴσως ποιεῖ οἱ δάκτυλοι αὐτῆς ψάψει τὴν καλλιχείλαδον λύραν τῆς ποιήσεως. Πλὴν ξένος τις ἔτυχε νὰ διέλθῃ ἐκείθεν, ὁ ἱατρὸς Κ. Σ. Σαμαρτσίδης, Ζακύνθιος τὸ γένος, ὅστις ἰδὼν τὴν νέαν, τὴν μὲν ἡμέραν πορευομένην εἰσέτι μετὰ τῶν ἀρρένων εἰς τὸ Σχολεῖον καὶ ἀκροωμένην τὰς παραδόσεις τῶν ἐλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν, μετὰ τὸ σχολεῖον δὲ περιστοιχιζομένην ὑπὸ νεανίδων ἄλλων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀνυψοῦτο ὡς καλλίκομὸς τις δρυς ἐν μέσῳ ἄλλων ταπεινοτέρων δένδρων, διδάσκουσα εἰς αὐτὰς διάφορα χειροτεχνήματα (διότι καὶ εἰς ταῦτα αὐτοδίδακτος σχεδὸν ἐπέδωκε), καὶ παρατηρήσας τὴν σπανίαν ἐκείνην τῆς νέας εὐφυΐαν, ἐζήτησε τὴν χεῖρα αὐτῆς παρὰ τῶν γονέων της καὶ τὴν ἐνυμφεῖτο. Μετὰ τινα χρόνον ἠκολούθησε τὸν σύζυγόν της εἰς Κυθωρίας, εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ τελευταῖον εἰς Λέσβον, τὴν πατρίδα τῆς Σαπφούς, ὅθεν κυρίως ἠκούσθησαν κατὰ πρῶτον οἱ ἐρατεινοὶ φθόγγοι τῆς λύρας της. Μόνον δὲ πρὸ ἐνὸς ἔτους ἦλθεν εἰς Σύρον, χάριν τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων της (εἶναι δὲ μήτηρ πέντε ἀνηλίκων τέκνων, ὧν τὰ τέσσαρα κοράσια) ὅπου ἔζη μέχρι τοῦδε ἀγνωστος, τοῦτο καὶ ἐπιθυμοῦσα. «Μήτηρ πολυαφρίμου καὶ ἀνηλίκου οἰκογενείας, λέγει γράφουσα πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ τῇ περιστάσει δημοσιευτέως τινος γενομένης ἐν παντελῇ αὐτῆς ἀγνοίᾳ, «δὲν ἦλθον εἰς «Σύρον ἵνα δοξασθῶ. Εἶμαι εἰς τὴν ἑξορίαν ταύτην «μόνον καὶ μόνον διὰ τὰ τέκνα μου, περὶ τῶν ὁποίων «χωρῶσθαι νὰ φροντίζω, καὶ ὅχι πλέον περὶ ἐ- «μαυτῆς· γινώσκω τὴν ἀδυναμίαν μου, καὶ ἂν κα-

« πότε γράψω τι, πράττω τούτο πρὸς μόνην ψυχάν γωγίαν μου, διότι ὁ βίος μου ὑπάρχει μονότονος πάντῃ . . . ὁ στέφανος τῆς ἐλινωιαδὸς δάφνης δι' ἄλλην κεφαλὴν πρὸς τὴν ἰδικήν μου εἶναι προωρισμένος ὑπάρχουσι σήμερον τοσαῦτα ὅτιως πεπαιδευμένοι Ἕλληνας . . . » Θυμαστὴ καὶ ἀξίεπαινος μετριοφροσύνη, ἣ δὲν ἔχουσιν ὅλοι οἱ ποιηταὶ μας.

Καίνουτε μὲν ἡ σύντομος καὶ ἀπλουστάτη τῆς Ἑλληνιδὸς ποιητικῆς βιογραφία, περὶ δὲ τῆς ποιητικῆς αὐτῆς ὀξείας γράφει ἐν τῷ παρόντι φυλλαδῷ ἀνὴρ κατὰ πάντα κατὰλληλος ν' ἀποφανθῇ, ὥς κατέχων ἤδη μίαν τῶν καλλίστων ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Παρνασσῷ θίσιν.

A.

Συνέβη τούτο — ὅχι ἐν Ἀθήναις β βίως, ὅπου τοῦ Ἑρωίτος ἀπικόπησαν τὰ πτερά, καὶ τὰ αἰσθητά ἦ ὄνια εἶσιν, ἣ καθύδουσιν — συνέβη εἰς Παρισίους, τὴν κλασικὴν γῆν τῶν ἐρώτων.

Ἡ Ἑδδίγη εἶναι γλυκεῖα καὶ μονογενὴς θυγαῖρ τοῦ γηραιοῦ Βαρώνου Β. . . ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ διατελοῦντος ἐν ἀρέσσει καὶ πρό τιος χηρεύσαντος. Μόλις εἰκοσάκις ἤνθισε τὸ ἔαρ ἐπὶ τῶν ἐτών αὐτῆς, ἐστολισμένης διὰ κάλλους ἐξόχου καὶ ἀνατροφῆς λαμπροτάτης. Τίς κομψὸς καὶ ἀριστοκράτης νέος δὲν φιλοτιμεῖται νὰ θεραπεύῃ τοιαύτην κόρην σπανίαν; ἀλλὰ πρὸς ἀπάτας τὰς περιποιήσεις καὶ τὴν λατρείαν, ἡ γλυκύθυμος κόρη δαίκεται καὶ τῆς χιόνος ψυχρότερα καὶ μειδίαμα τι μόνον μελαγχολικὸν καὶ στιγμιαῖον θίγει τῆς ὥραίας μορφῆς τῆς τὴν ἐπιράναιαν, ὥς ἡ πτέρυξ τῆς ἀλκυόνος, τῆς ἐπὶ τῷ ἀφρῶν τῶν κυμάτων παριπταμένης. Ἀσχάλλει τὴν ψυχρότητα ταύτην βλέπων ὁ γηραιὸς καὶ φιλοστοργότατος ἀγαπῶν αὐτὴν πατήρ, καὶ τὸ αἶσιον τῆς ἀξιοφροσύνης αὐτῆς νὰ κατανοήσῃ δὲν δύναται. Ἀλλ'

« Εἰπέ, Θεᾶ, κρυφίῳν ἐπιμάρτυρα λύχρον ἐρώων, » λέγε, τίποτε τὴν καρδίαν τῆς νέας ἀπαθῇ πρὸς τὴν κοινὴν ἐκείνην λατρείαν καθίστα; Δυνατὸν, ὑπὸ μορφὴν ἀγγέλου, μαρμαίρου νὰ καλύπτεται ἦτορ; — Ὡ! ὅχι, ἡ καλλονὴ τῆς γυναικὸς τὸ μέτρον εἶναι τῆς εὐαισθησίας τῆς.

« Νικᾷ δὲ καὶ σίδηρον καλὴ τις οὔσα, »

λέγει ὁ χαριεὺς ποιητὴς Ἀνακρέων.

Ἡ Ἑδδίγη ἐν τῷ Παρθενωγαγίῳ εἰσέτι οὔσα, συνεδέθη διὰ δεσμῶν στενωπότητος φιλίας μετὰ τῆς θυγατρὸς πλουσίου τινος μεγαλεμπόρου. Εἶχε δὲ ἡ νέα αὕτη ἀδελφὸν χαριέστατον, ὅστις ἐρχόμενος εἰς ἐπίσκειψιν τῆς ἀδελφῆς του, παρατηρήθη ὑπὸ τῆς Ἑδδίγης, καὶ μέχρι τέλους τοῦ τοσούτου θεοῦ ἀναμιχθέντος, ὁ νέος καὶ ἡ κόρη ἠγαπήθησαν περιπαθῶς, καὶ ὡς συμβαίνει πάντοτε εἰς τοὺς νέους, ὠκίσθησαν ν' ἀποθάνωσι μᾶλλον ἢ νὰ ζήσωσιν εἰς τὸ ἐξῆς κεχωρισμένοι.

Βλέπων ἐν τούτοις ὁ νέος τὴν μεγάλην προσπάθειαν τοῦ πατρὸς εἰς τὸ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν θυγα-

τέρα του, παρευτάσθη καὶ αὐτὸς ὡς μνηστήρ. Ἀνέκων εἰς ἐντιμον καὶ πλουσίαν οἰκογένειαν, νεωστὶ δὲ εἰς τὸν σύλλογον τῶν δικηγόρων εἰσελθὼν, ἤλπιζεν, ὅτι δὲν ἤθελεν ἀποτύχει. Πλὴν ὁ πατήρ τῆς Ἑδδίγης, ἀρχαῖος καὶ προληπτικὸς ἀριστοκράτης, ἀπέββ' ψε τὴν τοῦ νέου αἴτησιν, φρονῶν ἀτιμίαν τοῦ νὰ κηδεύσῃ μετὰ οἰκογενείας μὴ ἐχούσης εὐγενείας τίτλον.

Ἀλλὰ πρῶταν τινα ἡ οἰκία τοῦ βαρῶνου ἦν ἀνεστρωμένη, ἡ Ἑδδίγη ἐνελήρθη καὶ οὐδεὶς ἐγίνωσκε τί ἐγένεν ὑπονοῶν δὲ τὴν ἀλθειαν, ὁ βαρῶνος ἐστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ νέου, ἔ-θ' ἐπληροφόρηθ' ὅτι ὁ Ἑδδίκας (οὕτως ὀνομάζετο ὁ νεανίας), ἔλλειπεν ἀπὸ τῆς προτεταίας. Ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, βλέπουσα τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ἀπελπισίαν τοῦ πατρὸς, συνεκίνηθη καὶ ὡμολόγησεν εἰς τὸν γέροντα, ὅτι οἱ δύο νέοι ἀνεχώρησαν εἰς Ἀγγλίαν, ἐλπίζοντες νὰ σταθῶσιν εἰς Γρέτνα-Γρην, χώραν περιώνυμον τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὅπου τοσαῦτα λαθρεῖα συτέφθησαν συοικέσια. Ὁ Βαρῶνος, ἃ εὐ τῆς ἐλαχίστης βραδυήτης, σπύδει εἰς ἀναζήτησιν τῶν δραπέτων.

Ἡ ΓΡΕΤΝΑ—ΓΡΗΝ:

B.

Σταδίους τινὰς πρὶν φθάσῃ τις εἰς Γρέτνα-Γρην ὑπάρχει σταθμὸς τις καὶ ξενοδοχεῖον, οὗ ὁ δρομεὺς εἶναι ὁ κωρότερος ἔω: ἀντὶ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. Τοῦτο ὁμως δὲν ἐμποδίζει παντάπασιν αὐτὸν τοῦ νὰ συνινοῖται ἄριστα μετὰ τῶν ὁδοιπόρων, ἀπὸ τὸ κίνημα τῶν χειλέων τῶν ἐννοῶν τὰ προστάγματά των.

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν τοῦ παρελθόντος δεκεμβρίου, περὶ τὴν ἑκτην ἐσπερινὴν ὥραν, ταχυδρομικὴ ἄμαξ' ἐφθασεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐκλήθητο ἐν αὐτῇ νεανίας τις κομφότατος ἰδεῖν καὶ νέα τις κεκαλυμμένον ἔχουσα τὸ πρόσωπον δι' ἑανοῦ.

— Κάμετε γρήγορα, εἶπεν ὁ νεανίας, ἀλλάξτε τοὺς ἵππους καὶ δρόμον, ὁ καιρὸς κατεπείγει.

Ὁ ταχυδρόμος ἐσπευτε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ προστατιτόμενον καὶ μετὰ τινὰς σιγμάς, ὁ Ἑρρίκος καὶ ἡ Ἑδδίγη (ὁ ἀναγνώστης ἐνόησεν ὅτι, ἦσαν αὐτοὶ) ἀνεχώρουν διὰ τὸ εὐλογημένον μέρος, ἐνθα ἔμελλον ν' ἀναφθῶσι δι' αὐτοὺς αἱ περιπόθητοι λαμπάδες τοῦ ὑμεναίου, ἱερουργούντος ξενοδόχου τινος.

Κατήρχετο ἤδη ἡ νύξ, οἱ ἵπποι, ὡς οἱ τοῦ μηνιστοῦ τῆς Ἑλεονόρας, ἔτρεχον ὁρμητικοὶ καὶ ἀκάθεκτοι, καὶ ἱπτάμενοι πρὸ αὐτῶν μετὰ τὰς χρυσὰς αὐτοῦ πτερύγας ἐφαίνετο ὁ γλυκύτατος θεὸς Ἑρως . . . Ἄλλ' αἴφνης, τριγμός τις, κραυγὴ τῆς Ἑδδίγης καὶ εἰς τινὰ γμὸς κατέπληξαν τὸν Ἑρρίκον, ἀπολέσαντα ἐπὶ τινὰς σιγμάς τοῦ πνεύματός του τὴν παράστασιν.

Ὅτε συνῆλθε, κατενόησεν, ὅτι τὸ ἐμπρόσθιον ἤμισυ τῆς ἀμάξης ἀπεσπάσθη, καὶ ὅτι εὗρεθῆσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, ἐντὸς τοῦ ἄλλου ἡμίσεως τοῦ ὀχήματος. Οἱ ἵπποι μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ ἐπὶ πλείονος ταχύτητος ἔτρεχον μετὰ τοῦ δρομέως καὶ τῶν δύο ἐμπροσθίων τροχῶν. Ὁ κωρὸς ἀμαξηλάτης δὲν ἤκουσε τὸν πάταγον, δὲν ἐνόησε τὴν καταστροφὴν.

Τὸν Ἑρῶν παριστῶσι τυφλόν· τὸ κακὸν τοῦτο δὲν εἶναι μέγα, διότι καὶ ἡ Τύχη καὶ τὰ πάντα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τυφλά. Ἄλλ' ἂν καὶ ὁ πορθμεὺς, ἡ δρομεὺς τις εἰς τὸν ναὸν τοῦ παιδὸς-θεοῦ ὑπηρετοῦντες εἶναι κωφοί, οὐαί τότε εἰς τοὺς θύτας τοῦ βρέφους!

Μόνοι, ἐπὶ ἀγνώστου ὁδοῦ εὗρεθέντες καὶ ἐν μέσῳ νυκτός, οἱ δύο ἐρασταὶ ἔπλεον εἰς τὸν Κωκυτὸν τῆς ἀπογνώσεως . . . Κρατοῦμενοι διὰ τῶν βραχιόνων ἐπορεύοντο οἱ δύο μοῖροι, ἀγνοῶντες ποῦ ὤδειον δὲ ὑπὲρ τὴν

μίαν ὥραν, ὅτε ὁ κρότος ἀμάξης ἤκούσθη μακρόθεν καὶ ἀνεκάλεσε τὴν εὐψυχίαν των. Ἦν ὁ κρότος οὗτος ὡς ἡ ἀμυδρά λάμψις φωτός, εἰσδύσασα εἰς τὰ σκότη τῆς ἀπελπισίας, ἦν ὁ μεσουράνιος ἀστὴρ ὁ ἐπιφανιόμενος ὡς ἀκτὶς σωτηρίας εἰς τοὺς ναυαγούς, ἐν μέσῳ τοῦ κλύδωνος καὶ τῆς τρικυμίας.

Τὸ ὄχημα ἐπλησίασεν· ἦν ταχυδρομικὴ ἀμάξα, ἥ τις ἐν τάχει διήλθε πλησίον των.

— Στάσου, ἀμαξηλάτη, στάσου! ἐκραύγαταν συνάμα ὁ Ἑρρίκος καὶ ἡ Ἑδδίγη . . .

Τὴν φωνὴν των ταύτην ἐπανάλαβε καὶ ὁ ἐν τῇ ἀϊχῇ καθήμενος.

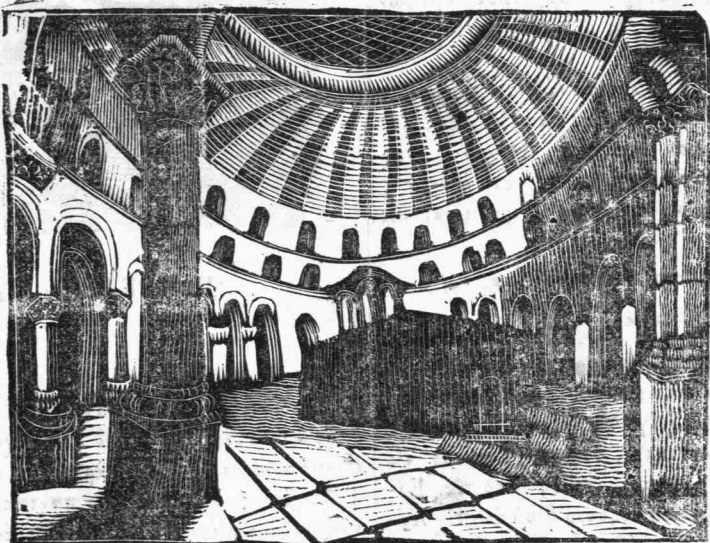
— Στάσου ἀμαξηλάτη, ἐφώνησε καὶ αὐτός.

Ἡ ἀμάξα ἐστάθη, καὶ οἱ ἐρασταὶ ἠλόγουν ἤδη τὸν Ὑψιστον διότι ἐπλήρου τὰς εὐχὰς των, ὅτε εἶδον ἐξερχόμενον τῆς ἀμάξης, τίνα νομίζετε; . . . Αὐτὸν τὸν βαρῶνον Β. . .

Λαβὼν οὗτος τὴν θυγατέρα του, τὴν ἐκάθισεν ἐν τῇ ἀμάξῃ πλησίον του, καὶ διατάξας τὸν ἀμαξέα νὰ στρέψῃ, ἄφηκε τὸν δυστυχεῖ Ἑρρίκον εἰς τοὺς πέντε δρόμους.

Δημοσιεύσαντες εἰς τὰ προηγηθέντα φυλλάδια διάφορα σχεδιογράφηματά τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον νὰ προσθίσωμεν καὶ τὸ οὐσιωδέστερον πάντων, τὸ σχεδιογράφημα τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Τάφου, περὶ οὗ ἐσχάτως ἐξανέστη πάλῃ μετὰ τὸ δυτικὸν καὶ ἀνατολικὸν κόσμου, καθ' ἣν δὲ ὁ ἀνατολικὸς κόσμος ἐνίκησε.

ΓΟΡΓΙΑΣ.

ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ.